

Fredrik Hagstedt – rapport om Stenhammarprojektet

Bakgrund

Föreningen Svenska Tonsättare (FST) Stenhammarprojekt syftar till att musikstuderande på gymnasienivå skall möta verksamma tonsättare, för att få lyssna på konstmusik och få chans att lära mer om den. Och ytterst: att i någon mån pröva på att komponera sådan musik och få den uppspelad av professionella musiker. Jag deltar i detta projekt eftersom jag tycker det är mycket viktigt att ungdomar kommer i kontakt med konstmusik och de uttrycksmöjligheter som komposition utgör.

FST har givit de medverkande tonsättarna tämligen fritt spelrum för egna upplägg. Jag väljer att börja med att låta eleverna pröva att komponera direkt; eller rättare sagt eleverna får börja med att arbeta med idéer för kompositioner – det man gör före man skriver noter. De får skissa på strukturer; vilka instrument som spelar när och vad, hur starkt, snabbt, rytmiskt, melodiskt osv. De får också tänka ut hur det samlade uttrycket av musiken skall bli - vilka olika avsnitt som kommer efter varandra, vilka stämningar som byggs upp, osv.

För att dessa skisser skall kunna prövas av musiker bearbetas de på något av följande vis: 1) eleven komponerar själv i mån av förmåga; 2) en grafisk notation utföres i detalj, och med anvisningar hur den skall utföras; 3) jag hjälper till med notutskriften utifrån skisser och muntliga anvisningar som eleven/eleverna givit mig.

Genomförande

Första steget var att elever på Marks gymnasium i Skene fick göra en kollektiv komposition för stråkar. Det gick till enligt tredje varianten ovan. Medlemmar ur Stockholms Nya Kammarorkester provspelade.

Nästa steg i projektet blev att skriva för saxofonkvartett. Elever i Marks gymnasium samt på Kulmus Frölunda arbetade individuellt eller i smågrupper med kompositioner enligt någon av de tre modellerna.

Under en workshop den 6:e februari 2006, på Artisten i Göteborg, provspelade Stockholms Saxofonkvartett dessa stycken, som då antingen var färdiga i en första version, eller åtminstone komna till hälften.

Det blev fyra kompositioner enligt modellen som jag renskrev från elevernas anvisningar. I tre av dessa var anvisningarna i form av notexempel (melodi, ackord, bas mm) och detaljrikt beskrivande texter. Den fjärde var en grafisk komposition, som jag tolkade i notskrift; denna provspelades både i grafisk och i noterad version.

En femte komposition var också grafisk och provspelades direkt i den formen, i två helt olika tolkningar.

Styckenas karaktärer skilde sig åt; en tämligen stor spridning i uttryck kom fram. Vissa drag återkom, som enkel basgång mot framträdande melodi - men ändå på olika sätt. Sammanfattningsvis bjöd workshopen på en bra blandning av stilar - mer eller mindre inom det konstmusikaliska området.

Av materialet till saxkvartetten bearbetades några stycken till helt färdiga kompositioner.